

פסחים סה: (תחילת הפרק) עד סז. (אמצע העמוד מול החרב של רבינו חננאל)

ביאורי מושגים

'כל המתיהר חכמתו ונבואתו מסתלקת ממנו', כל הכועס חכמתו ונבואתו מסתלקת ממנו, ואם אמור לעלות לגדולה לא יעלה - חז"ל קושרים בין התנהגות מוסרית של האדם (כל המתיהר) לבין תבונתו ושכלו. וכן בין יכולת שליטה עצמית ('כל הכועס') לתבונה ואפילו לעליה לגדולה.

משנה

התנגשות בין קרבן פסח ואיסורי שבת

שחיטתו, זריקת דמו, הוצאת הפרש מהמעיים, והקטר חלבי - דוחים את השבת, צלייתו, ושטיפת המעיים ('הדחת קרביו') - אינם דוחים את השבת, הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום, חתיכת יבלתו (איסורי דרבנן) - ר' אליעזר: דוחים, ר' יהושע: לא דוחים,

הדיון על התנגשות בין קרבן פסח ואיסורי דרבנן

ר"א: אם קרבן פסח דוחה איסור שחיטה, שהוא מהתורה ק"ו שידחה איסור דרבנן, ר"י מנסה לדחות: שמחת יר"ט דוחה איסור שחיטה שהוא מהתורה ולא דוחה איסורי דרבנן, ר"א עונה: שם איסורי הדרבנן רשות, ר"ע מנסה לדחות: הזאה היא מצוה והיא איסור דרבנן, ואינה דוחה שבת, ר"א עונה: לשיטתי גם הזאה דוחה שבת, שבפסח נאמר 'במועדו' ולכן הוא דוחה.

דחיית ר"ע:
'במועדו' מוסב רק על שחיטה ודומיה, אולם כל דבר שניתן לעשותו לפני השבת לא דוחה את השבת!!!

הלל הסתפק האם מותר לתת לבהמה לסחוב את הסכין (שזהו איסור דרבנן). את התשובה לספק הזה פשט עם ישראל בעצמו כשבפועל תחב את הסכין בצמרה של הבהמה.

הערות על סחיבת הסכין

1. כיוון שאנשים לא נותנים לבהמה לסחוב סכין זהו מחמר כלאחר יד שאסור רק מדרבנן (ולא מהתורה)
2. כדי לא להשתמש בבהמת קדשים (שהרי הגדי סחב את הסכין) היו מקדישים את הבהמה רק בבית המקדש (על אף שאסור להקדיש בשבת כאן זוהי חובת היום ולכן מותר)

מניין שפסח ותמיד דוחים את הטומאה

שלב א': קרבן פסח דוחה את הטומאה

ר' יוחנן: 'איש איש כי יהיה טמא לנפש'

איש טמא נדחה לפסח שני, ציבור טמא לא נדחה אלא מקריב בטומאה (מהייתור לנפש אנו דוחים את האפשרות שציבור טמא לא מקריב בכלל)

ר"ל: 'וישלחו מן המחנה... צרוע... זב... טמא לנפש'

כל טומאה פורטה לחוד - משמע שיש מצב שבו רק זבים משולחים ולא טמאי מת (כשכולם טמאי מת - טמאי המת לא משולחים אלא מקריבים בטומאה).

דחיה: צריך להיות גם מצב שבו זבים לא משולחים ומצורעים כן (ואנו יודעים שטומאת זבים לא נדחית בציבור)

שלב ב': תמיד נלמד מפסח

גזירה שווה - 'במועדו'

מניין שפסח ותמיד דוחים את השבת

שלב א': קרבן תמיד דוחה את השבת

התורה קבעה שמפורש שקרבנות השבת יוקרבו 'על עולת התמיד ונסכה'

שלב ב': פסח נלמד מתמיד

אפשרות א': בק"ו (פסח חמור מתמיד כיוון שהוא בכרת)

דחיה לאפשרות א': יש תכונות בתמיד החמורות מפסח (תמיד מוקרב כל יום ובשלמותו)

אפשרות ב': גזירה שווה ('במועדו') (ג"ש זו שמע הלל מפי שמעיה ואבטליון)